

"Kanadai Magyar Újság"
 Kanaida és az Angliában lakó magyarok lapja. A lap a magyar nyelvű hírek és a kanadai politikai események leggyorsabb közlését szolgálja.
 Előfizetési ár: Évi 3.00
 Az Összeírás a lapjáról
 egy évi 4.00
 Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 375 HARGRAVE ST.
 WINNIPEG, MAN.

BRANTFORD
 BURLINGTON
 CALEDONIA
 CHIPPAWA
 COWAN
 FRED CITY
 FORT ERBIL
 FORT WILLIAM
 GALT
 GORE
 HAMILTON
 KITCHENER
 MONTELEONE
 NEW WATERLOO
 NIAGARA FALLS
 OSHAWA
 OTTAWA
 PORT COLBORNE
 PORT ROBINSON
 QUEBEC
 ST. CATHARINES
 SPRING HILLS
 SUDBURY
 SYDNEY
 TORONTO
 WINDSOR
 WILLOWDALE

Kelet-és Nyugat

Kanadai Magyar Újság

ALBANY
 BEAVER
 CANA
 CALGARY
 COALHURST
 EDMONTON
 ESTEVAN
 HALMOK
 KAPOVAB
 LETTERIDGE
 NORBURY
 OTTHON
 PLUMRIET
 RAYMOND
 REGINA
 SASKATOON
 SARRIS
 SHERALOM
 ST. LASZLO
 SZERELYFOLD
 SUMAS
 TARE
 VANCOUVER
 WAGAW
 WYBURN
 WHITWOOD
 YORKTON

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the
 "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly
 Published in the Magyar Language, Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant
 375 Hargrave St.
 WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3.00
 in Foreign Countries \$4.00

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1931 FEBRUAR 19. CSÜTÖRTÖK

No. 8 SZAM

IS ANOTHER WAR COMING SOON?

THE DANGER ON THE DANUBE

By ALEXANDER POWELL

Reprinted from the February 14 issue of the "LIBERTY" New York, a weekly with a circulation of 2,500,000

(CONTINUED)

The unintelligent manner in which the new boundaries were drawn has resulted, as might be expected, in gross abuses and enormous economic difficulties. Let me illustrate this with a few examples.

By the Treaty of Trianon, nearly three million Magyars, as people of the original Hungarian stock are known, were handed over to Czechoslovakia, Roumania, and Yugoslavia. Let us see how this wholesale transfer has worked out.

Consider the case of the miners of Szigetvár. The town in which they live is now in Czechoslovakia, whereas the entrances to the mines in which they earn their living remain on the Hungarian side of the line. So every morning when they go to work they have to present their passports, duly viséd, to two sets of frontier officials, and they have to repeat the performance every evening when they go home. Imagine the same rule applied to every person who lives in Brooklyn or Jersey City but works in Manhattan.

On the new Hungarian-Roumanian frontier is found another case in point. Here the arbitrarily drawn boundary separates a farming community from the fields where the farmers pasture their cattle. So—believe it or not—every cow has to have a passport! The numbers on these bovine passports must correspond with the numbers burned on the animals' hoofs. It is the duty of the frontier guards to see that a cow is turned back if its papers are not in order. Should a calf be born on the Roumanian side of the line its Hungarian owner could obtain possession of it, I assume, only by an appeal to the League of Nations.

Another illuminating case is provided by Pécs and Szeged, in the south of Hungary. Pécs has coal, and Szeged, an important industrial city, has factories which require coal. The distance by railway between the two places is only about eighty miles but the railway twice crosses the Yugoslav-Hungarian frontier, so that coal sent by that route would have to pay an import duty each time. The only way, therefore, for the Szeged factories to obtain Pécs coal is via Budapest, which entails a detour of something over five hundred miles. Again to employ an American parallel, it is as though Scranton coal, in order to reach Philadelphia, had to be shipped via Buffalo.

The fairest and most practical of all the pacts imposed on the defeated powers is, on the whole, the Treaty of Neuilly with Bulgaria. The result is that Bulgaria is more relatively prosperous than any other enemy state and has been able to pay her liabilities without making the League her receiver and manager, like Austria and Hungary, or adopting a disguised form of this liquidation, as Germany has done under the Dawes and Young plans. Which proves that fair-dealing, even with a vanquished enemy, pays in the long run.

"But," I hear you say, "why don't these oppressed minorities appeal to the League of Nations? That is what the League is for, isn't it?" (Pardon my smiling.) No matter how atrocious were the sins of those who founded the League, it is not an agency for righting wrongs and insuring justice. On the contrary, it has become, in effect, an instrument with which certain of the victors in the Great War purpose to keep the vanquished in permanent subjection and inferiority. An incident illustrative of its workings occurred while I was in Geneva in September, when the Hungarian minorities in Roumania appealed to the League to redress their grievances. The president of the League Council, M. Titulescu, is a Roumanian. Did he permit the appeal to be acted upon? He did not. Instead, he summarily disposed of

the matter by announcing that he considered the appeal an insult to the League's intelligence and had consigned it to the wastebasket. In my opinion, the greatest single obstacle to the stabilization of political and economic conditions in the Danube basin is the Czechoslovak Foreign Minister, Eduard Benes, whose intransigence and vindictiveness have thus far blocked every step to effect a real reconciliation, even threatening Hungary with invasion.

When, a few months ago, that benevolent and sagacious old statesman, President Masaryk, intimated in a somewhat indiscreet interview that he favored a reconsideration of the whole Danubian problem, Benes and his chauvinistic adherents hastened to impugn the accuracy of the interview, intimating that President Masaryk was getting old and should not be taken too seriously.

King Alexander of Yugoslavia, a grave, preoccupied, somewhat taciturn young man (the loquacious Queen Marie of Roumania is his mother-in-law), is faced with so many internal problems owing to the rebellious attitude of the Croats and Slovenes that it is difficult to conjecture just how far he is prepared to go down the road of liberalism and reconciliation, for he is surrounded by Serbian fire-eaters.

The emag statesmen who for the past six years have been wrangling so ineffectually at Geneva over the question of disarmament have, it seems to me, approached the problem from the wrong end. Armaments are not the cause of the existing resentment and fear, but the effect. The cause—some of them, at least—have tried to explain to you in this article. And it is no more possible to eradicate the causes of European unrest by disarmament than it is to cure a cancer by temporarily alleviating the pain. Let the doctors at Geneva cease prating about naval parity and budgetary restrictions and toxic gas and the question of reserves. Let them, instead, set to work removing the causes for suspicion and fear. Once these sources of irritation have been eliminated, the bandages of steel in which a suffering and terrified Europe has bound herself will be cast aside.

Agyonszurták Rákóczi Lajost — Hamiltonban

Mult szerdán hajnalban kieszvivedt a Hamilton, ontariói kórházban Rákóczi Lajos 27 éves fiatal ember, akit előtte való este halálosan megsebesítettek a Gerrard ucca 9 szám alatti házban. A rendőrség még nem tudta pontosan megállapítani, hogy ki követte el a gyilkosságot, azonban három gyanúsított lengyelt máris letartóztattak.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Rákóczi testét nem kevesebb, mint 14 szúrás járta át és a detektívek meg is találták azt a véres konyhakést, amellyel a merénylet elkövetődött. Ugy keletkezett a verekedés, hogy éppen a konyhában nagy lármat csaptak, mire az emeleten levők lejöttek, hogy "elcsitítsák" őket.

A meggyilkolt Rákóczi nem is vett részt a verekedésben és teljesen ártatlanul keveredett veszedelmébe. Lakótársai komoly, szorgalmas embernek ismerik, aki nyáron mint hajós-gépjány keresete kenyerét, télen pedig iskolába járt, hogy mihamarabb elsajátítsa az angol nyelvet. A jelentések szerint azonban magyaros neve ellenére a lengyelországi, illetőleg az előtt galiciai Krakkóból jött Rákóczi.

TEGYEN A KORMÁNY VALAMIT A SZÉNBÁNYÁSZOKÉRT

Harrington Nova Scotia-i miniszterelnök vezetésével nagy bányászkielégítő kérelme fel Bennett miniszterelnököt Washingtonból való visszatérése alkalmából. A kiadottság szónoki részletesen kifejtették a kanadai bányamunkásság követeléseit és arra kérték a birodalmi kormány fejt, hogy mihamarabb terjesszen törvényjavaslatot a parlament elé a Kanadában termelt szén nagyobb mértékben való felhasználását, illetőleg a külföldi szén beözönlésének megakadályozására.

Jól megy a fináncoknak

Ugyanakkor, midőn a törvényes kereskedelmi forgalom lényegesen csökkent Kanada és az Egyesült Államok között, a hivatalos kimutatások szerint a határon átcsempészett szesz mennyisége éppen megkétszereződött. Nem lesz érdektelen részleteket is közölnünk a szesz csempészetről, hogy olvasóink fogalmat alkothassanak arról a jövedelméről, de annál veszedelesebb üzletágról.

Hogy csak egyetlen példával éljünk, felemlíthjük, hogy a Quebec tartomány legdélkebbi szakszával — tehát a nemzetközi határ egyik elenyésző kis darabjával határos Vermont állam fináncjai az elmúlt 30 nap folyamán 16 szesszel megrakott autómobilát és ezenkívül nem kevesebb, mint 7000 üveg szeszt fogtak el. A csempészéssel kapcsolatos bírságok összege pedig meghaladja a hétezer dollárt.

UTOLÉRTE AZ IGASZAG KEZE A MONTREALI ÁLLÁS-ÜZSORASOKAT

Már hónapok óta foglalkoztatta a montreali közvéleményt az a nagy családi botrány, amelynek hét postal állásra pályázó adta meg az árát. Az egyik montreali postahivatal tisztviselői ugyanis azzal hiteltelket ezeket a bizonyos embereket, hogy bizonyos "jutalom" ellenében hajlandók állást szerezni számukra a postánál.

A hét kárvalott közel háromezer dollár fizetett az elvetemült csalóknak a végül is, amikor látták, hogy léprevetették őket: feljelentették az egész bűnszövetkezetet a rendőrségen Ottawában már meg is kezdődött az ügyben a tárgyalás és semmi kétség nincs aziránt, hogy a szemérszedett családok el fogják venni méltó büntetésüket.

DEPORTALJAK A KOMMUNISTÁKAT AZ EGYESÜLTEKBŐL

A Newyorkban megjelenő "Amerikai Magyar Népszava" február 13.-iki számában írja többek között a következőket: Snyder államtitkár, Doak munkügyi miniszter helyettese néhány nap óta Newyorkban tartózkodik, hogy személyesen irányítsa a kommunisták elleni intézkedéseket.

Az Egyesült Államok kormányának ugyanis eltökélt szándéka, hogy azokat a nemkívánatos elemeket, akik "a mal kormányformát erőszakkal is fel akarják borítani" — a lehető leggyorsabban idehaza deportálják. Még a polgárjogot szerzett kommunistáknak sem kegyelemnek, amennyiben azt az elvet vallják a hatóságok, hogy mind akkor, akik az állam rendje ellen szegülnek, nem számíthatók többé polgároknak.

LELEPLEZTÉK A LEGNAGYOBB PÁLINKA-FÖZÖT

A montreali rendőrség múlt héten éppen akkor foglalta le a Walsh newyorki illetőségű bootlegger szeszüzemét, amikor az első gallion pálinkát ereztették át rajta. A jó fogással Kanada legnagyobb tiltott alkoholköztársaság-üzemét sikerült lezserelni, amely 2500 gallon pálinkát tudott volna naponta előállítani — a szesz Amerika torkának öblégetésére.

Aranyláz Albertában

SZÁZAK INDULTAK UTNAK GYALOGOSAN, HOGY EGY BIZONYTALAN ÉRTÉKŰ LELET KINCSEK KE-RESSENEK — MEGTALÁLTÁK A HATVAN ÉV ELŐTT "ELVESZETT" ARANYBÁNYÁT?

Valóságos népvándorlás indult meg Alberta legnagyobb városából, Calgaryból és általában a délalbertai vidékekről, annak hírére, hogy a British Columbia-i határ közelében aranyat találtak. A hatóságok becslése szerint már eddig is több, mint 500 ember indult utánuk a Livingstone folyó vidékére, miután Calgarytól délre mintegy 100 mérföldre állították aranyat tartalmazó ércet akadtak. Miután a hatóságok a től tartanak, hogy a nagyrészt munkanélküliekből álló vándorcsapatban könnyen verekedéssé válhatnak egyesek aranyéhsége és siker esetén éppen olyan olcsó lesz az emberélet, mint például volt az alaskai aranyláz idején — máris két szekeres lovasrendőrt küldtek a szekeresevadások után, hogy megvédjék a kincskeresők testi épségét.

A népvándorlást egy csillagó kvardarab indította meg, melyet a Stavely teleptől nem messze találtak az egyik sziklafokon. Bár még meg sem érkezett a hivatalos szakértők vizsgálata, az aranytalálást azonban a fényes vonatkozásban valóban tartalmaz-e nemes ércet: hamarosan elterjedt annak a híre, hogy rengeteg kincset rejtenek magukban a Livingstone folyó völgyéig övező hegyek. Állítólag nemcsak arany, hanem még az annál becsesebb platina is nagy mennyiségben volna található azon a vidéken. Erre a híre nemcsak a környező településekre, hanem még a távolabbi városok munkanélküli tömegei is felszedték a sátorfájukat és megindultak az új kincselőhely felé.

Egy régi mendemonda is sokat segített a vétes értékű hírszámnyrakelésnek. A környék lakosságának kedve szerint ugyanis állítólag 1870-ben már egy aranybányát a temérédek több kincset rejtegető aranybányát egy Leman nevű Idaho állambeli német származású amerikai, aki azon a vidéken járt. Leman azonban nem tudta kihasználni szerencséjét, miután visszament az Egyesült Államokba családijéért és midőn ismét Kanada területére ért — családjával együtt leemészálították az indiánok. Mindez persze élénk izgalomban tartotta a délalbertaiak kedélyvilágát s most új erőre kaptak, különösen a régebben ott tartózkodó lakosság körében.

LEÉGETT KÉT MAGYAR FŐLÖTT A KUNYHO

Saskatchewan Marne telepéről nem messze könnyen végzetessé válható tüzezőt ütött ki az egyik farmer deszkából összerakott "shanty"-jében (éjtsent). A kezdetleges fakalibában két munkanélküli magyar honfitársunk húzódott meg a tételre, hogy ne kelljen élelomszomján a városok uccáit rónia.

Miután azonban a saskatchewanai indián-tavaszt ismét farsorosított hideg váltotta fel: alaposan befűtöttek tehát a kunyhó kis vaskályhájába és gyanútlanul elszunnyadtak. Annira elnyomta őket az álmor, hogy nem vették azt sem észre, hogy a kipirosodott kályhacső lángaborítja a kunyhó belső berendezését, sőt falait is.

Csak akkor vették tudomásul az őket fenyegető halálveszedelmet, amikor már a pokrócaikat is megkapta a tűz. Gyorsan kiugrottak és sikerült is aránylag kisebb égési sebeke árán kirugni a ház égő falát és megmenekülniök a mágyahaláltól. A jószívű gazda még ruhával is ellátta őket, miután mindenük odaégett.

Sós János.

Napsugárral telített kenyeret sütnek Torontóban

Világászóló találmány híre hozta a táviró Ontario székivárosaiból és a kanadai angol-szász tudományos világ központjából a 825,000 lakosú Torontóból. A beteg gyermekek körében ugyanis már évek óta kiérlelnek az orvosok egy olyan módszerrel, melynek segítségével a napsugárban levő úgynevezett "D" vitamint élelmiszerekbe sűrítessék.

Annak ellenére, hogy a kísérletek eredményét teljesen titokban tartják annyi máris kíváncsi, hogy sikerült a kenyérbe olyan mennyiségben megkölti a napsugár éltető vitamint, hogy ennek beláthatatlan kihasználása lehet az egész emberiség fejlődése és különösen a beteg felépülése szempontjából.

Kormányzó nélkül nyitják meg a parlamentet

Mult számunkban jelentettük, hogy V. György angol király Bessborough herceget nevezte ki Kanada új fő kormányzójának és egyúttal azt a hírt is közöltük, hogy előreláthatólag mácius hó 12.-én már az új kormányzó fogja megnyitni az ottawai képviselőház ülésszakát.

Azóta azonban Bennett birodalmi miniszterelnök drótnélküli telefonösszebeszélést kért Earl Bessborough-val és ennek értelmében nagyon is valószínű, hogy a kormányzó nyitvási tét már az új kormányzó nyitvási tétéig elhalasztott. Bessborough-t ugyanis váratlanul érte a kinevezés és először el kell rendeznie személyes ügyeit, mielőtt elhagyja otthonát.

A legjobb esetben tehát március 12.-én száll hajóra az új kormányzó, kinek tisztelőre eszerint április 4 vagy 5.-én rendelkeznek fogadói ünnepséget a hálfaxi képviselőházban.

LEGUJABB HIREK

KET ES FELMILLIO PÉLDANYBAN Newyorkban megjelenő "Liberty" Magazine őriai szolgálatot tett a magyar ügynek azzal, hogy A. Powell tollából a maga teljes valójában tárta fel a trianoni békeszerződés igazságtalanságait. A "Liberty" február 14.-iki számának magyar vonatkozású cikkében ezen számunkban fejezzük be, a kérjük honfitársainkat, hogy a mult számunkban közölt első részsel együtt mutassák meg angol ismerőseiknek.

UJABB FÖLDRENDSZET VÁRHATÓ New-Zealandban, ezenkívül Olaszországban, amint azt az Associated Press február 15.-iki kábeltávírtára jelentette. A földrendések helyét és idejét ezúttal is egészen pontosan meghatározta Hankó Márton pécsi magyar egyetemi tanár, akinek tudományos kutatásai egyik napról a másikra világhírre tettek szert.

NEM FIZETŐDKI AZ ALBERTAI SZÉN KELETRE SZÁLLITÁSA, amint azt Gordon bányászati miniszter Torontóban legutóbb kijelentette. A vasutak különlegesen leszállított fuvardíjai ellenére is keréken 53 millió dollárral kellene Keletkanada fogyasztóinak többet fizetniük, ha a jelenlegi nagy rész forgalomban levő amerikai és angol szén helyett nyugatkanadai szenet használnának.

EZREKET KÉNYSZERÍTETT HAZTETÖRE A KIARADT DUNA Olaszország lapályos vidékein, amint azt a lapzáratok érkezett tudósítások közlik. A hóolvadással együttjáró árvíz rengeteg kárt okoz évenként a dunánélküli rumánoknak, miután a kormány elhanyagolja a töltéseket. Ugyanekkor az Egyesült Államok államban is több emberéletet követelt egy felhőszakadás.

ONTARIOBA IS BEVONULT A MAGYAR FOGOLY ÉS az ottawai választási és házassági minisztérium államtitkárnak, McDonaldnak az Algoma választásához intézett levele értelmében Sault Sainte Marie környékén megtelepített ezeket a hasznos kis állatokat, amelyek "Hungarian Partidge" néven Kanada legtöbb vidékén feltelettek az érdekelt Magyarországról.

FELSŐMAGYARORSZAG ELCSHEHESITÉSEK ELITELI MÉRLEG "Chicago Daily Tribune", a világ egyik legnagyobb naplójára is az elterjedt amerikai újság keddi számában részletesen ismerteti a csehek erőszakosságait a kisebbségekkel szemben és kiemeli, hogy szinnmagyar városokat teljesen csak lakosságuknak tüntettek fel és a felvidéki magyaroknak legalább egy ötödét ravasz megoldással teljesen kihagyták, illetőleg csaknek írták be a népszámlálási adatokba.

LEÉGTEK EGY MAGYAR POOLROOM Saskatchewan legrögbb magyar telepén, Whitewoodon. A Tuba József honfitársunk tulajdonában levő sűpletet a regional angol lapok szerint a tűzvész jobbra elhanyagozta. A Winnipegből 250 mérföldre nyugatra fekvő Whitewood óriási szeszepet juttatott a kanadai magyar történelem első éveiben, amikor csak addig közlekedett a Pacific vasút és a pionirmagyarok onnan gyalogosan tettek meg az utat mai otthonaikig.

HAROM HET ALATT ERI EL A HOLDAT egy újpesti villanyüzem szerelő rakétája, ha derék magyarunk álma: az elektromágnességgel hajtott rakéta beváltja a hozzáfűzött reményeket. Ha most nem, annyit elért Pelikán Ferenc, a feltaláló, hogy nove bejárta a világszert, miután felajánlotta találmányát a német Junkers repülőgépgyárnak, az pedig közölte a világlapok szerkesztőseivel.

NINCS PARJA A MAGYAR LISZTNEK, írja a "Manitoba Free Press" hasábjain John Digby. Szerinte még ma is, amikor a nyomozás körülmények közöttében a magyar liszt kivétel a minimumra csökkent: mindenkinek emlékeztében van még az az idő, amikor a "Hungarian Flour" versenyen felül verte még a legfinomabb kanadai vagy amerikai lisztet és ezívesen fizettek értek érte legtebbet, mert mogréte az irát.

IRWIN INDIAI ALKIRÁLY ES GANDHI, a hinduk vezére február hó 12.-án találkozott New Delhiben, hogy megbeszéljék a kiegyezés lehetőségeit. Ugyanekkor Benaresben, India szent városában véres verekedés fordult ki a hinduk és mohammedánok között A new-delhibi ünnepségeken Lord Irwin látta Kanada, Ausztrália, New-Zealand és Afrika oszlopait az új fővárosi főterén. Kanada oszlopát Currie, a montreali egyetem rektora leplezte le.

KÉT ÉVRE TELJESEN LEZÁRJAK A BEVÁNDORLÁST, amint a torontói "Globe" ottawai munkatársa beavott forrásból megtudta. A kedvezményes angol bevándorlást is teljesen megszüntetik, cupán New Brinwick tartományban vannak még néhány angol család. Ezentel meg a háztartási alkalmazottakat sem engedik be Kanadába, hanem cupán a család közvetlen tagjait és azokat, akik farmvetel szempontjából élegendő tökével rendelkeznek.